

Robert Jop

(Archiwum Państwowe w Lublinie)

Dział dóbr między Noskowskimi linii Łęczyńskiej z roku 1653 oraz uzupełnienia do ich genealogii

ZARYS TREŚCI: Artykuł jest uzupełnieniem rozważań na temat genealogii Noskowskich h. Łada, właścicieli Łęcznej, opublikowanych w 2013 r. Podstawą do nich jest dział dóbr pomiędzy synami podkomorzego lubelskiego Adama Noskowskiego, dokonany w 1653 r., po śmierci jego żony Katarzyny z Firlejów. Poczynione ustalenia wnoszą nowe fakty do naszej wiedzy na temat rodziny wywodzącej się z Mazowsza i osiadłej w województwie lubelskim w XVI w.

SŁOWA KLUCZOWE: Jan Karol Noskowski, Adam Kazimierz Noskowski, Katarzyna z Firlejów Noskowska, majątek Noskowskich, Łęczna, genealogia

ABSTRACT: The paper complements discussions on the genealogy of the Noskowski of the Łada coat of arms, published in 2013. Their basis is the division of estate among the sons of the Lublin chamberlain Adam Noskowski, carried out in 1653 after the death of his wife Katarzyna née Firlej. The findings contribute new facts to our knowledge about the family descended from Mazovia, who settled in the Lublin voivodship (province) in the 16th century.

KEYWORDS: Jan Karol Noskowski, Adam Kazimierz Noskowski, Katarzyna Noskowska née Firlej, Noskowski estate, Łęczna, genealogy

Publikowany w niniejszym artykule dział dóbr pomiędzy Janem Karolem Noskowskim a Adamem Kazimierzem Noskowskim, synami podkomorzego lubelskiego Adama Noskowskiego († 1647), to nieznane dotąd źródło rzucające nowe światło na losy rodziny Noskowskich herbu Łada, właścicieli Łęcznej. Dokument ten przechowywany jest w Archiwum Narodowym w Krakowie i stanowi część Zbioru Zygmunta Glogera¹. Zespół ten prawie w ogóle nie był wykorzystywany w badaniach nad rodziną Noskowskich, chociaż informacje zawarte w znajdujących się w nim dokumentach są w wielu przypadkach uzupełnieniem tych, które pozyskać możemy z archiwaliów przechowywanych w Archiwum Państwowym w Lublinie. Jako pierwszy na Zbiór Zygmunta Glogera uwagę zwrócił Henryk Gmiterek, prezentując wyniki swoich badań nad społecznością Łęcznej w XVI w.²

W 23. tomie „Rocznika Polskiego Towarzystwa Heraldycznego” opublikowany został artykuł poświęcony genealogii rodziny Noskowskich h. Łada, właścicieli Łęcznej, spokrewnionych z biskupem płockim Adamem Noskowskim³. Rozważania poświęcono przede wszystkim Adamowi Noskowskiemu, podkomorzemu lubelskiemu, jego żonie Katarzynie z Firlejów i ich zstępnym w dwu kolejnych pokoleniach. W artykule zaprezentowano ówczesny stan wiedzy o Noskowskich, pochodzący z wcześniejszych badań (sprzed 2013 r.), uzupełniony o nowe ustalenia autora artykułu. Mimo to przedstawione fakty z życia rodziny nie wyczerpały tematu, nadal pozostało wiele niejasności i pytań istotnych w kontekście ustalenia podstawowych faktów genealogicznych. Część z nich udało się rozwiązać przy okazji nowej edycji inwentarza pozostałego po Adamie Kazimierzu Noskowskim, zmarłym w 1656 r.⁴

Punktem wyjścia do poniższych ustaleń na temat genealogii łączynskiej linii Noskowskich były informacje zawarte w Zbiorze Zygmunta Glogera. Kwerendą objęto jednak także dokumenty zgromadzone w Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie i w Archiwum Państwowym w Toruniu O/

¹ Archiwum Narodowe w Krakowie (dalej: ANK), Zesp. nr 678, Zbiór Zygmunta Glogera 1515–1907 (dalej: ZZG).

² H. Gmiterek, *Społeczność Łęcznej w drugiej połowie XVI i pierwszej połowie XVII wieku*, [w:] *Studia z dziejów Łęcznej*, red. A. Sochacka, Łęczna 2017, s. 189–213.

³ R. Jop, *Przyczynki do genealogii Noskowskich herbu Łada, właścicieli Łęcznej z XVI-XVII wieku*, „Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego”, t. 23, 2013, s. 199–209; zob. tablice genealogiczne w: *Andrzej Noskowski, biskup płocki*, red. A. Koseski, K. Ostrowski, L. Sobieraj, Pułtusk 2011, s. 68, 69.

⁴ R. Jop, *Inwentarz rzeczy po staroście dobrzyńskim Adamie Kazimierzu Noskowskim z 1656 r.*, „Miscellanea Historico-Archivistica”, t. 26, 2019, s. 99–128.

Włocławek. Przeprowadzono ją również w aktach ziemskich i grodzkich lubelskich oraz grabowieckich znajdujących się w Archiwum Państwowym w Lublinie, a także w Metryce Koronnej. Materiały te pochodzą z okresu od schyłku lat 60. XVI w. do początku lat 60. XVII stulecia, czyli czasu, gdy Noskowscy byli właścicielami Łęcznej.

Wymieniony wyżej dokument zawierający dział dóbr pomiędzy Noskowskimi został spisany w Lublinie 1 VII 1653 r., po śmierci ich matki Katarzyny z Firlejów. Przedstawiony w nim podział majątku daje nam wgląd w zamożność rodziny, o której wiadomo było jedynie, że podstawowym kluczem ich majątności były dobra łączynskie, a ponadto że posiadali nieliczne wsie położone w powiecie grabowieckim województwa bełskiego⁵. Tymczasem z działu dóbr wynika, że majątek Noskowskich był bardzo okazały. Składały się na niego: miasto Łęczna, 26 wsi i 4 części wsi, dwa zamki (Terebin i Łęczna), kamienice w Warszawie i w Lublinie oraz szereg innych pożytków. Dobra te umiejscowione były w województwie lubelskim, województwie bełskim, w ziemi chełmskiej oraz w województwie mazowieckim.

Informacje o majątku Noskowskich są istotnym źródłem do dziejów rodziny. Każą nam spojrzeć na nią w świetle, w którym do tej pory nie pisano o niej w literaturze przedmiotu. Biorąc bowiem pod uwagę samo tylko województwo lubelskie, można powiedzieć, że podkomorzy lubelski Adam Noskowski, który odziedziczył dobra łączynskie po ojcu Andrzeju, staroście różańskim i makowskim, należał do szlachty bogatej, jeśli nawet nie magnaterii, w zależności od tego, jakie kryteria weźmiemy pod uwagę⁶. Sam zaś Noskowski, jak słusznie zauważył H. Gmiterek, niewiele angażował się w życie polityczne szlachty lubelskiej, przedkładając nad nie działalność gospodarczą⁷.

Świadkowie towarzyszący działowi dóbr potwierdzają znaczenie rodziny Noskowskich. Znajdziemy wśród nich magnatów, kasztelanów: kijowskiego Zbigniewa Gorajskiego, lubelskiego Stanisława Firleja oraz płockiego Stanisława

⁵ *Inwentarz rzeczy pozostałych po Adamie Kazimierzu Noskowskim, staroście dobrzyńskim wraz z taksą ich wartości i spisem wydatków na pogrzeby Jego, Jego żony, i syna Adama*, wyd. J. E. Leśniewska, Łęczna 1997, s. 6–7; R. Jop, *Przyczynki do genealogii*, s. 202.

⁶ Zob. W. Śladkowski, *Skład społeczny, wyznaniowy i ideologia sejmiku lubelskiego w latach 1572–1648*, „Annales UMCS”, Sectio F: Nauki Filozoficzne i Humanistyczne, t. 12, 1957, s. 137–138; A. Sidorowska, *Lubelska reprezentacja sejmowa za panowania Władysława IV. Próba analizy pochodzenia społecznego i karier*, „Res Historica”, t. 7, 1999, s. 42 in.; M. Ujma, *Sejmik lubelski 1572–1696*, Lublin 2003, s. 18–21.

⁷ H. Gmiterek, *Adam Noskowski, panem na Łęcznej*, [w:] *Studia z dziejów parafii pw. św. Marii Magdaleny w Łęcznej*, red. R. Jop, Łęczna 2010, s. 144.

Kraśińskiego, wówczas już drugiego męża Barbary z Noskowskich, córki Adama, 1° voto Krzywczyckiej, i jednocześnie stryja Joanny Marii Kraśińskiej, żony Adama Kazimierza Noskowskiego⁸.

Warto również dodać, że dział dóbr pomiędzy Noskowskimi zawiera nieznane w literaturze odciski pieczęci herbowych Jana Karola i Adama Kazimierza oraz ich własnoręczne podpisy.

Źródłowa wartość opisywanego dokumentu jest istotna przede wszystkim w kontekście ustaleń dotyczących zamożności Noskowskich. Inne spośród przeanalizowanych źródeł pozwoliły na dopełnienie obrazu genealogicznego łączynskiej linii rodziny, która z powodu splotu nieznanymi okolicznościami wymarła nagle na przełomie lat 40. i 50. XVII w., pozostawiając jedyną dziedziczkę spuścizny, Annę z Noskowskich Firlejową. Często są to informacje, które dotąd nie funkcjonowały w obiegu historycznym, a składają się na coraz bardziej szczegółową wiedzę o właścicielach Łęcznej.

Andrzej (Jędrzej) Trąbski z Noskowa, starosta makowski i różański (1547–1587) – bratanek biskupa płockiego Andrzeja Noskowskiego jeszcze w 1569 r. pisał się wraz z bratem Florianem Trąbski (*Trombski*) z Noskowa⁹. Pokrewieństwo Andrzeja z dostojnikiem kościelnym (był bratankiem biskupa) spowodowało, że scedował na niego prawa do starostwa makowskiego i różańskiego w województwie mazowieckim, zastawione przez króla po udzieleniu mu 20 000 zł pożyczki¹⁰. Z dochodów płynących z tych królewskich wyrosła fortuna Trąbskiego, choć zarząd nad nimi nie należał do łatwych. Na sejmie walnym w Lublinie w 1569 r. Andrzej Noskowski został pozwany przed sąd sejmowy w sprawie o niezapłacenie kwarty ze starostwa różańskiego w kwocie 30 000 zł polskich¹¹, za co groziła utrata prawa do królewskiej. Trąbski okazał jednak pokwitowanie wpłaty wspomnianej kwoty do królewskiego skarbu, podpisane przez podskarbiego koronnego¹². Natomiast w sprawie starostwa makowskiego, z którego kwarta

⁸ R. Jop, *Przyczynki do genealogii*, s. 205.

⁹ Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie (dalej: AGAD), Metryka Koronna, Libri Inscriptionum (dalej: MK, LI), sygn. 128, k. 136v.

¹⁰ M. Woźniakowa, *Andrzej Noskowski*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny* (dalej: PSB), t. 23, Wrocław 1978, s. 220.

¹¹ MK, LI, sygn. 128.

¹² *Ibidem*, k. 137.

szacowana była na 25 000 zł polskich, odwołał się do pożyczki na cele wojenne, które Andrzej Noskowski, biskup płocki, udzielił królowi, przez co starostwo zostało wyjęte spod opłaty na wojsko¹³. Tym samym obydwie pozwyc zostały oddalone.

Andrzej Noskowski był w 1569 r. posłem na sejm lubelski z ziemi zakroczymskiej. W jego aktywności politycznej był to jednak przypadek incydentalny, nie stwierdzono bowiem, aby kiedykolwiek wcześniej czy później pełnił jeszcze tę funkcję¹⁴.

Materialną pozostałością po życiu Andrzeja Noskowskiego jest jego nagrobek w kościele pw. Bożego Ciała w Makowie Mazowieckim¹⁵. Wynika z niego, że żył 40 lat, a biorąc pod uwagę ustalenia M. Woźniakowej, zmarł w 1587 r.¹⁶ Pozostała po nim wdowa, Anna ze Szczekarzowic (Anna z Tarłów), oraz co najmniej jeden z czterech synów, którym był Adam Noskowski, późniejszy podkomorzy lubelski¹⁷. Kacper Niesiecki wymienia jeszcze Jana, Stanisława i Jędrzeja, którzy „młodo pomarli”¹⁸.

Anna ze Szczekarzowic Tarłówna, 1° voto Noskowska, 2° voto Chodkiewiczowa – w literaturze przedmiotu identyfikowana była jako córka Mikołaja Tarły, chorążego sandomierskiego¹⁹. Faktycznie jednak jej rodzicami byli: Andrzej Tarło i Małgorzata Węglińska²⁰. Pomiędzy rokiem 1575 a 1577 Anna poślubiła Andrzeja Noskowskiego, starostę różańskiego i makowskiego²¹. Po jego śmierci zaś – Hieronima Chodkiewicza, starostę brzeskiego i kasztelana wileńskiego († 1617)²². Jako kasztelanowa występuje w 1596 r.²³ To o niej Ryszard Szczygieł

¹³ Ibidem.

¹⁴ M. Ferenc, *Posłowie koronni na sejmie unii lubelskiej (unie polsko-litewskie w dyskusji sejmowej)*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego”, *Prace Historyczne*, t. 141, 2014, z. 2, s. 370, przyp. 20; 373, przyp. 43; 376, przyp. 63.

¹⁵ R. Gołąb, *Nagrobek Jędrzeja Noskowskiego w Makowie Mazowieckim*, „Ikonotheka”, t. 9, 1995, s. 101–110.

¹⁶ M. Woźniakowa, op. cit., s. 222.

¹⁷ K. Niesiecki, *Hebarz polski*, t. 6, Lipsk 1841, s. 578.

¹⁸ Ibidem.

¹⁹ H. Gmiterek, *Adam Noskowski*, s. 142; R. Jop, *Przyczynki do genealogii*, s. 200.

²⁰ J. Pielas, *Dzieje szczekarzowickiej linii Tarłów herbu Topór w XVI wieku*, [w:] *Tarłowie. Rola i znaczenie rodziny w dziejach ogólnonarodowych i lokalnych w XVI-XIX wieku*, red. H. Gmiterek, A. Szymanek, Janowiec 2007, s. 29. Błędnie identyfikuje ją W. Dworzaczek, *Genealogia*, t. 2, Warszawa 1959, tabl. nr 131.

²¹ Ibidem, s. 30.

²² W. Dobrowolska, *Chodkiewicz Hieronim*, PSB, t. 3, Kraków 1937, s. 360, 361.

²³ Narodowe Archiwum Historyczne Białorusi w Mińsku (dalej: NAHB), Fond 1768, op. 1, Księgi ziemskie lubelskie, Dekrety, sygn. 9, k. 479v. Zob. <http://www.lac.lublin.pl/polonica/skany/nhbmink/1768_1_9/>, [dostęp: 3.08.2021]. Por. J. Pielas, op. cit., s. 30.

błędnie pisał jako o stryjecznej siostrze Anny Noskowskiej, nie mogąc dojść, skąd wzięły się prawa Chodkiewiczowej do części dóbr Łęczna²⁴. Jak już powiedziano, Anna Tarłówna z małżeństwa z Andrzejem Noskowskim miała czterech męskich potomków. Chodkiewiczowi urodziła synów: Jana Hieronima i Krzysztofa oraz córki: Annę, Teofilę, Barbarę i Elżbietę²⁵. Małżeństwo z kasztelanem wileńskim trwało jeszcze w 1603 r., na co wskazuje zapis, w którym Anna Chodkiewiczowa dokonała cesji dóbr położonych w starostwie grabowieckim (woj. bełskie) i dóbr Łęczna (woj. lubelskie) na rzecz syna, Adama Noskowskiego, starosty makowskiego²⁶.

Anna Chodkiewiczowa zmarła po 1603 r. Hieronim Chodkiewicz ożenił się jeszcze dwukrotnie, po raz ostatni w 1614 r.²⁷

Adam Noskowski, podkomorzy lubelski, dziedzic Łęcznej – kariera urzędnicza Adama Noskowskiego jest w miarę dobrze znana, ale dotąd nie wspomniano w ogóle, lub niewiele, o godnościach, z jakimi przez krótki czas był związany. Karierę tę Noskowski rozpoczynał jako starosta makowski. Prawdopodobnie tenetę otrzymał po ojcu, chociaż w końcu lat 90. XVI w. nie występuje z tym tytułem²⁸. Odnotowano go z nim w 1603 r.²⁹ Noskowski pełnił urząd starosty makowskiego do około 1620 r.³⁰

Pierwszym urzędem ziemskim, który sprawował Adam Noskowski i o którym literatura milczy, było stolnikostwo bełskie. Nominację na ten urząd otrzymał na mocy wystawionego przez Zygmunta III dokumentu, datowanego na dzień 15 III 1604 r.³¹ Umożliwił ją m.in. fakt posiadania dóbr ziemskich w województwie bełskim. Dość szybko jednak Noskowski scedował prawa do wymienionego urzędu na Jana Treleskiego (25 IX 1604 r.)³².

²⁴ R. Szczygieł, *Powstanie miasta Łęcznej i jego rozwój do końca XVI w.*, [w:] *Łęczna. Studia z dziejów miasta*, red. E. Horoch, Łęczna 1989, s. 48.

²⁵ ANK, Archiwum Młynowskie Chodkiewiczów, sygn. 63, s. 1; T. Żychliński, *Złota księga szlachty polskiej*, R. 2, Poznań 1880, s. 57.

²⁶ Archiwum Państwowe w Lublinie (dalej: APL), Księgi grodzkie lubelskie (dalej: Kgl), Zapisy, sygn. 50, s. 729 i n.

²⁷ W. Dobrowolska, op. cit., s. 360.

²⁸ NAHB, Fond 1768, op. 1, Księgi ziemskie lubelskie, Dekrety, sygn. 9, k. 63b, 156, 479b (1596 r.).

²⁹ Kgl, Zapisy, sygn. 50, k. 729v.

³⁰ R. Jop, *Przyczynki do genealogii*, s. 200.

³¹ MK, LI, sygn. 148, k. 258v-259. Por. *Urządnicy województwa bełskiego i ziemi chełmskiej XIV-XVIII wieku*, oprac. H. Gmiterek, W. Kłaczewski, Kórnik 1992, s. 66, nr 338.

³² MK, LI, sygn. 148, k. 345v-346.

Przez większość swojego życia dziedzic Łęcznej pełnił urzędy podkomorzego lubelskiego i niegrodowego starosty dobrzyńskiego. Kandydatem na pierwszy został wybrany na sejmiku elekcyjnym, odbytym w Lublinie 6 V 1613 r.³³ Dokument z nominacją kancelaria królewska wystawiła pod datą 15 V 1613 r.³⁴ Cztery lata później, w lutym 1617 r. wojewoda lubelski Gabriel Tęczyński zarządził wybór kandydatów na podkomorstwo lubelskie w związku z postąpieniem Adama Noskowskiego na kasztelanię lubelską³⁵, której ostatecznie nie przyjął³⁶.

Starostwo dobrzyńskie Noskowski uzyskał dzięki cesji Jana Podoskiego, kasztelana raciąskiego, starosty ciechanowskiego i dobrzyńskiego. Zgodę na nią wydał Zygmunt III dokumentem z 23 X 1624 r.³⁷, co potwierdził 14 III 1626 r.³⁸ W 1627 r. (26 II) Katarzyna Noskowska, żona Adama, uzyskała prawo do dożywocia na starostwie dobrzyńskim wraz z mężem³⁹, co otworzyło drogę do możliwości cesji królewskiej na jednego z ich synów. Przeniesienie tych praw nastąpiło w 1635 r., gdy ich beneficjentem stał się Jan Karol Noskowski⁴⁰.

Dotychczas w literaturze przedmiotu datowano śmierć Adama Noskowskiego na 1647 r., przy czym *terminus ante quem* był 30 III. Datę tę wyznaczono na podstawie informacji zawartej w laudum sejmiku lubelskiego, na którym Aleksander Tarło, wojewoda lubelski, poinformował zebraną szlachtę o terminie elekcji na wakujący urząd podkomorzego⁴¹. Zachowały się jednak trzy dotąd niecytowane zapisy dotyczące spraw majątkowych, uregulowanych w związku z zawarciem małżeństwa przez Barbarę Noskowską, córkę Adama, ze starostą chełmskim Janem Tomaszem Krzywczyckim⁴². Wpisy te zostały oblatowane w księdze grodzkiej lubelskiej pod datą 22 II 1647 r. i Adam Noskowski nie został w nich wspomniany jako nieżyjący⁴³. To oznacza, że datę śmierci podkomorzego lubelskiego można ustalić na czas od 22 II do 30 III 1647 r.

³³ *Akta sejmikowe województwa lubelskiego 1572–1632*, oprac. H. Gmiterek, Lublin 2016, s. 207–208.

³⁴ MK, LI, sygn. 155, k. 56–57.

³⁵ Kgl, Relacje, sygn. 47, k. 100v.

³⁶ Ibidem, k. 115–115v. Por. H. Gmiterek, *Adam Noskowski*, s. 146.

³⁷ MK, LI, sygn. 172, k. 79v–80v.

³⁸ Ibidem, sygn. 174, k. 52v–53v.

³⁹ Ibidem, sygn. 173, k. 420v–421v.

⁴⁰ Ibidem, sygn. 180, k. 416v–417.

⁴¹ Kgl, Relacje, sygn. 75, k. 306v. Por. *Urzędnicy województwa lubelskiego XVI–XVIII wieku. Spisy*, oprac. W. Kłaczewski, W. Urban, Kórnik 1991, s. 39, nr 201.

⁴² R. Jop, *Przyczynki do genealogii*, s. 205.

⁴³ Kgl, Zapisy, sygn. 92, k. 298–299v.

Katarzyna z Firlejów Noskowska – data jej śmierci w obliczu nowych ustaleń przypada na 1653 r. (vide dodatek). Podkomorzyna lubelska zmarła pomiędzy 12 III, gdy dokonała zapisu na rzecz lubelskich franciszkanów⁴⁴, a 14 IV tego roku⁴⁵. Natomiast przypadek relacji woźnego z odbicia wwiązania w dobra Spiczyn, dokonanego w 1658 r. z jej urzędowego zlecenia, należy traktować jako pomyłkę piszącego⁴⁶.

Jan Karol Noskowski – jako pierwszy z dwóch synów Adama Noskowskiego, podkomorzego lubelskiego, urodził się – jak wcześniej stwierdzono – w 1615 r.⁴⁷ Nieznana dotąd datę ślubu z Katarzyną Gorajską można ustalić na podstawie zapisów z 1644 r. Aktem z 18 IV tego roku Adam Noskowski wyraził zgodę na oprawę wiana przyszłej żony Jana Karola na dobrach wsi Terebin wraz z zamkiem, Albanie (?), Strzyżowiec, Werbkowice, Kotorów i Konopne⁴⁸. Zapis w tej sprawie oraz umowa dożywocia między małżonkami pochodzą z 13 IX 1644 r. Wartość wiana wyniosła 70 000 złp.⁴⁹ Powyższe oznacza, że Jan Karol Noskowski poślubił Katarzynę w 1644 r. Sam miał wówczas 29 lat, a jego wybranka około 20⁵⁰.

W 1635 r. Jan Karol Noskowski otrzymał dożywotnie prawa do niegrodowego starostwa dobrzyńskiego, scedowane na niego za zgodą króla przez rodziców⁵¹. Z tytułem starosty dobrzyńskiego występował do listopada 1653 r., gdy przekazał prawa do tenuty bratu Adamowi Kazimierzowi⁵². Być może związane to było z jego pogarszającym się stanem, ponieważ w lipcu 1654 r., czując się niezdrowym, wyznaczył opiekunów dla swojej żony w osobach Zbigniewa Gorajskiego, kasztelana kijowskiego, Stanisława Firleja, kasztelana lubelskiego, brata Adama Kazimierza Noskowskiego oraz szwagra Józefa Gorajskiego⁵³.

Katarzyna z Gorajskich Noskowska – żona Jana Karola Noskowskiego zmarła w 1656 r. i została pochowana wraz z Adamem Kazimierzem Noskowskim 14 III 1657 r. w kościele łączyńskim⁵⁴.

⁴⁴ AGAD, Archiwum Zamoyskich, sygn. 2874, s. 34.

⁴⁵ Kgl, Relacje, sygn. 82, k. 1214 i n.

⁴⁶ Zob. R. Jop, *Przyczynki do genealogii*, s. 201.

⁴⁷ Ibidem, s. 202.

⁴⁸ Kgl, Zapisy 89, k. 459–459v.

⁴⁹ Ibidem, k. 1227v-1229.

⁵⁰ Zob. R. Jop, *Przyczynki do genealogii*, s. 203.

⁵¹ MK LI, sygn. 180, k. 416v-417.

⁵² Kgl, Zapisy 98, k. 92v-93v.

⁵³ Ibidem, k. 836v.

⁵⁴ ZZG, sygn. 135, s. 35.

Adam Kazimierz Noskowski – dzierżył tytuł starosty dobrzyńskiego, który – jak to już powiedziano – scedował na niego w 1653 r. brat Jan Karol⁵⁵. Nie cieszył się jednak nim długo, tenuta została bowiem nadana przez króla Jana Kazimierza Adamowi Sokolnickiemu na mocy dokumentu wystawionego 20 I 1656 r.⁵⁶ Adam Kazimierz już wtedy nie żył, zmarł 11 I 1656 r.⁵⁷, prawdopodobnie w Zamościu⁵⁸. Z 18 XII 1656 r. pochodzi umowa zawarta pomiędzy Andrzejem Firlejem, kasztelanem lubelskim, Józefem Gorajskim, opiekunem Anny Noskowskiej, córki Jana Karola Noskowskiego, i Florianem Orchowskim, tenutariuszem dóbr Łączna, między innymi w sprawie organizacji pogrzebu starosty dobrzyńskiego w łączynskim kościele parafialnym. Uroczystość została wyznaczona na dzień śródpocia (14 III) 1657 r.⁵⁹

Barbara z Noskowskich 1° voto Krzywczycka, 2° voto Krasieńska – ustalenia z nią związane dotyczą dat obydwu ślubów. Pierwszy z nich, ze starostą chełmskim Janem Tomaszem Krzywczyckim, odbył się w 1647 r., na co wskazuje umowa dożywocia między małżonkami zawarta pod datą 22 lutego⁶⁰. Krzywczycki zapisał żonie na swoich dobrach jako wiano 30 000 złp.⁶¹

Stanisława Krasieńskiego, kasztelana plockiego, Barbara z Noskowskich poślubiła w 1653 r.⁶² Małżeństwo to, podobnie jak wcześniejsze, nie trwało długo, Krasieński zmarł bowiem w 1654 r.⁶³

Adam Noskowski – syn Jana Karola Noskowskiego i Katarzyny z Gorajskich. Teza o jego pochodzeniu, sformułowana przez Ewę J. Leśniewską twierdzącą, że był synem Adama Kazimierza Noskowskiego⁶⁴, została obalona⁶⁵. Na potwierdzenie faktu, że Adam był synem Jana Karola Noskowskiego i Katarzyny z Gorajskich, można dodatkowo przytoczyć fragmenty cytowanej już umowy z 18 grudnia 1656 r. Czytamy w niej:

⁵⁵ Kgl, Zapisy 98, k. 92v-93v.

⁵⁶ Archiwum Państwowe w Toruniu, O/Włocławek, Zbiór dokumentów papierowych, sygn. 2.

⁵⁷ R. Jop, *Inwentarz rzeczy po staroście*, s. 100.

⁵⁸ Idem, *Przyczynki do genealogii*, s. 204.

⁵⁹ ZZG, sygn. 135, s. 35. Zob. błędna data w: R. Jop, *Przyczynki do genealogii*, s. 203.

⁶⁰ Kgl, Zapisy, sygn. 92, k. 298v-299.

⁶¹ Ibidem, k. 298.

⁶² Ibidem, sygn. 97, k. 755v-756v – umowa dożywocia z 30 VI 1653 r.

⁶³ W. Dworzaczek, op. cit., tabl. nr 136.

⁶⁴ *Inwentarz rzeczy pozostałych*, s. 8-10.

⁶⁵ R. Jop, *Inwentarz rzeczy po staroście*, s. 101-102.

„Naprzód *ante omnia* zmarłem (...) potomnej pamięci JMP Adamowi Kazimierzowi Noskowskiemu, staroście dobrzyńskiemu i JMP Adamowi Noskowskiemu, synowcowi wzywż pomienionego JMP starosty, powinna chrześcijańską usługę (...) oddać. (...) A iż JMP Katarzyna z Goraja Noskowska ś[więtej] pamięci rodzicielka JMP Adama Noskowskiego dotąd pogrzebiona nie jest (...)”⁶⁶.

W związku z powyższym stwierdzamy, że Adam Noskowski w 1656 r. nie żył i pochowany został w kościele parafialnym w Łęcznej 14 marca 1657 r. wraz z matką Katarzyną z Gorajskich oraz ze stryjem Adamem Kazimierzem Noskowskim.

Przedstawione informacje niestety nie wyczerpują naszej wiedzy na temat genealogii Noskowskich. Jedną z przeszkód może być w tym przypadku fakt, że nie zachowało się archiwum rodzinne, o którym wspomina m.in. dział dóbr dokonany pomiędzy synami Adama Noskowskiego. Niemniej, biorąc pod uwagę obecny stan badań i perspektywy ich rozwoju na podstawie takich zespołów archiwalnych jak Zbiór Zygmunta Glogera, można mieć nadzieję, że wiedza ta będzie stopniowo uzupełniana.

Tekst źródła

Lublin, 1 lipca 1653 r.

Dział dóbr pomiędzy Janem Karolem Noskowskim i Kazimierzem Adamem Noskowskim, synami Adama Noskowskiego, podkomorzego lubelskiego, dokonany po śmierci ich matki Katarzyny z Firlejów Noskowskiej.

Or.: Archiwum Narodowe w Krakowie, Zbiór Zygmunta Glogera, sygn. 135, s. 23–27.

[s. 23] Między I. M. Pany, Janem Karolem Noskowskim, starostą dobrzyńskim⁶⁷ z jednej, a Kazimierzem Adamem Noskowskim⁶⁸, dworzaninem

⁶⁶ ZZG, sygn. 135, s. 35.

⁶⁷ Jan Karol Noskowski (1615–1654/1655), starosta dobrzyński 1635–1653, s. Adam Noskowskiego, podkomorzego lubelskiego, i Katarzyny z Firlejów.

⁶⁸ Adam Kazimierz Noskowski (zm. 1656), starosta dobrzyński 1653–1656, s. Adam Noskowskiego, podkomorzego lubelskiego, i Katarzyny z Firlejów.

pokojuwym J. K. M. z drugiej strony, bracią rodzoną, synami godnej pamięci Wielmożnego niegdy J. M. Pana Adama Noskowskiego, podkomorzego lubelskiego⁶⁹, przy bytności i za radą Jaśnie Wielmożnych I. M. Panów Zbigniewa Gorajskiego z Goraja, kasztelana kijowskiego, starosty kamionackiego⁷⁰, Stanisława Firleja z Dąmbrowice, kasztelana lubelskiego⁷¹, Stanisława Krasieńskiego, kasztelana płockiego, starosty nowomiejskiego⁷², także J. M. Pana Daniela Izycykiego, sędziego ziemskiego lubelskiego⁷³, spólnych krewnych i przyjaciół swoich, wszystkich dóbr nieruchomych, śmiercią rodzica swego, także J. M. Paniej Katarzyny z Dąmbrowice Firlejówny⁷⁴, matki swojej niedawno z tego świata zeszej pozostałych, wieczny i nieodmienny stał się dział. Do którego działu obadwa I. M. przekładając sobie bojażń Bożą, błogosławieństwo najmilszych rodziców swoich, tudzież stosując się do praw i zwyczajów starożytnych, ojczystych, w uprzejmej miłości braterskiej (w której we wszystek wiek życia swego za tą łaską Bożą zawsze żyć i onę statecznie trzymać chcą), zgodnie i dobrowolnie przystąpili. A naprzód J. M. Panu staroście dobrzyńskiemu, jako starszemu bratu, na dział zostały się te dobra, to jest wieś Terebin⁷⁵ z zamkiem, który jest od nieprzyjaciół spalony i z folwarkiem, wieś Strzyżowce⁷⁶, wieś Zamłynie⁷⁷, wieś Masłomęcz⁷⁸ z folwarkiem, wieś Czernięcinek⁷⁹, część we wsi Hołowni⁸⁰ w ziemi chełmskiej leżąca, do tego całe i zupełne dobra, to jest wieś Hostynne⁸¹ z folwarkiem, wieś Łotów⁸², wieś Wierbkowice⁸³ z folwarkiem, wieś Kotorów⁸⁴,

⁶⁹ Adam Noskowski (ok. 1580–1647), podkomorzy lubelski 1613–1647, s. *Andrzeja Noskowskiego, starosty makowskiego i różańskiego, i Anny z Tarłów.*

⁷⁰ Zbigniew Gorajski (ok. 1590–1655), kasztelan kijowski 1653–1655, s. *Adama Gorajskiego i Katarzyny Słupeckiej.*

⁷¹ Stanisław Firlej, kasztelan lubelski 1650–1654.

⁷² Stanisław Krasieński (zm. 1654), kasztelan płocki 1650–1654.

⁷³ Daniel Izycycki (zm. ok. 1655), sędzia lubelski 1638–1658.

⁷⁴ Katarzyna z Firlejów Noskowska (ok. 1592–1653), c. *Jana Firleja, podskarbiego wielkiego koronnego, i Gertrudy z Opalińskich, ż. Adama Noskowskiego, podkomorzego lubelskiego.*

⁷⁵ Terebiń – wieś w woj. bełskim w par. Hrubieszów.

⁷⁶ Strzyżowiec – wieś w woj. bełskim w par. gr.-kat. Terebiniec.

⁷⁷ Zamłynie – wieś w woj. bełskim, bliżej niezidentyfikowana.

⁷⁸ Masłomęcz – wieś w ziemi chełmskiej w par. Hrubieszów.

⁷⁹ Czernięcinek – prawdopodobnie Czerniczyn zwany także Czerniczynkiem w par. Hrubieszów.

⁸⁰ Hołownia – miejscowość niezidentyfikowana.

⁸¹ Hostynne – wieś w par. gr.-kat w woj. bełskim.

⁸² Łotów – wieś w par. gr.-kat. Hostynne.

⁸³ Werbkowice – wieś w woj. bełskim w par. Grabowiec.

⁸⁴ Kotorów – wieś w woj. bełskim w par. Grabowiec.

wieś Konopne⁸⁵, wieś Skrychyczyn⁸⁶ z folwarkiem w województwie bełskim, a w powiecie grabowieckim, także wieś Łuszczów⁸⁷ z folwarkiem w województwie lubelskim leżące. A nadto summy zupełne na dobrach wsi Zawieprzyc⁸⁸ i Spyczyzna⁸⁹, które wynoszą trzydzieści sześć tysięcy złotych polskich, iure et modo venditionis assecurowane i których dóbr J. M. Pani podkomorzyna, matka I. M., ad ultima fata sua w spokojnej posesyjej zostawała. Więc do tego dwór murowany w Lublinie na Kowalskiej ulicy leżący, ze wszystkimi koło tego dwora domami, placami i ogrodami i ze wszystkimi inszemi [s. 24] dóbr tych przynależnościami, gruntami i pożytkami, tak jako w swoim okręgu i ograniczeniach i w posseessjach z dawna zostawają, najmniejszej rzeczy nie excipując i owszem przy tychże dobrach wszystkie stada bydła i dobytki, także sprzęty domowe, a nawet i szkuty, które w tych dobrach do tego czasu zostawają i znaleźć się mogą. Ac in super cum omnibus iuribus patronatus, tak do kościołów katolickich, jako i cerkwi ruskich, które by się w dobrach wyżej mianowanych znajdowały, to wszystko J. M. Panu staroście dobrzyńskiemu i potomstwu J. M. cale i nienaruszenie wiecznemi czasy zostawać ma i będzie. Z tych jednak dóbr wyżej specyfikowanych i na się działem wiecznym przypadłych, J. M. Pan starosta i potomstwo J. M., wszystkie wyderkafy i czynsze od nich przychodzące, które by na dobra te działem sobie oznaczone przed tym przez kogokolwiek wniesione i zapisane były, tak kościołom, jako też klasztorom, zawsze płacić powinien będzie, póki summ pryncypalnych wyderkafowych, tak jako prawo popospolite deklarowało, rzetelnie tym, którym należy nie odłożyć, a zatym dóbr swoich od tego ciężaru nie uwolni.

Na drugi zaś dział J. M. Panu Adamowi Kazimierzowi Noskowskiemu, bratu młodszemu, także wiecznym działem dostały się te dobra, to jest miasto Łęczna⁹⁰ z zamkiem murowanym i folwarkiem tamże będącym, wieś Stara Wieś⁹¹, Witaniów⁹², wieś Dratów⁹³ z folwarkiem, wieś Kańska Wola⁹⁴ i przy tym Wólka insza⁹⁵,

⁸⁵ *Konopne – wieś w woj. bełskim w par. Grabowiec.*

⁸⁶ *Skrychyczyn – wieś w ziemi chełmskiej w par. Dubienka (Dub).*

⁸⁷ *Łuszczów – wieś w woj. lubelskim w par. Bystrzyca.*

⁸⁸ *Zawieprzyc – wieś w woj. lubelskim w par. Nowogród.*

⁸⁹ *Spiczyn – wieś w woj. lubelskim w par. Bystrzyca.*

⁹⁰ *Łęczna – miasto w woj. lubelskim.*

⁹¹ *Stara Wieś – wieś w woj. lubelskim w par. Łęczna.*

⁹² *Witaniów – wieś w woj. lubelskim w par. Łęczna.*

⁹³ *Dratów – wieś w woj. lubelskim w par. Łęczna.*

⁹⁴ *Kańska Wola (Kaniwola) – wieś w woj. lubelskim w par. Łęczna.*

⁹⁵ *Wólka Kańska – wieś w woj. lubelskim w par. Łęczna.*

wieś Trębaczów¹ z folwarkiem, wieś Osiardów², wieś Nowogród³ z folwarkiem cum libera incisione lignorum w borach kijeńskich do tej wsi i folwarku należącym, wieś Jawidz⁴ z folwarkiem, wieś Ciechanki⁵ z folwarkiem w województwie lubelskim, wieś Sycyn⁶ z folwarkiem w ziemi chełmskiej leżące, do tego wieś Trąmbki⁷ z folwarkiem i częściami w drugich Trąmbkach, wieś Naborów⁸ z folwarkiem, wieś Dłutów⁹, wieś Nosków¹⁰ z folwarkiem i z częściami we wsiach obydwu, Wielkiej i Kościelnej Kamiennej¹¹ w województwie mazowieckim, a w ziemi zakroczymskiej będące. Do tego dwór warszawski, tak jako in sua circumferentia zostawa a generaliter także ze wszystkimi dóbr wyżej namienionych przynależnościami, pożytkami, gruntami, lasami, puszciami, jeziorami, stawami, młynami, [s. 25] tak jako dotąd w swoich miedzach i granicach zostają i jako posesyje spokojne tych dóbr dotąd extendowały się, najmniejszej rzeczy nie excipując, ale nad to wszystkie stada bydła, dobytki i sprzęty domowe, także szkuty ze wszystkimi statkami, które by w tych majątnościach wtórego działu znajdowały się. Także omnia iura patronatus, tak do kościołów katolickich, jako i cerkwi ruskich w tych dobrach działem sobie przypadających będące, to wszystko J. M. Panu Adamowi Kazimierzowi Noskowskiemu, bratu młodszemu i da Pan Bóg successorom J. M., całe i nie naruszenie wiecznemi czasy zostawać ma. A że J. M. Pan starosta względem dóbr sobie naznaczonych do wypłacenia i zniesienia wyderkafów niniejszem działem jest obowiązany, tedy wzajemnie J. M. Pan Adam Kazimierz Noskowski, brat młodszy, takoweż wyderkafy, które by się na dobrach jego działem opisanych pokazały i znajdowały, płacić zawsze a dobra swoje od takowych ciężarów, kiedy zechce uwolnić ma. Do tego, że na dobrach pewnych J. M. Panu staroście dobrzyńskiemu, starszemu bratu, działem naznaczonych nierównie większe summy wyderkafowe, a za tym i ciężary względem płacenia czynszu liquidowane są, które J. M. Pan starosta totaliter na się przyjął, tedy we wszystkim zachowując słuszność, równość, a nade wszystko miłość między sobą braterską, takową się z własnych dobrych chęci

¹ Trębaczów – wieś w woj. lubelskim w par. Łączna.

² Osierdów – wieś w woj. lubelskim w par. Łączna.

³ Nowogród – wieś w woj. lubelskim.

⁴ Jawidz – wieś w woj. lubelskim w par. Bystrzyca.

⁵ Ciechanki – wieś w woj. lubelskim w par. Łączna.

⁶ Syczyn – wieś w ziemi chełmskiej w par. Olchowiec.

⁷ Trębki – wieś par. w woj. mazowieckim.

⁸ Naborowo – wieś w woj. mazowieckim w par. Kamienica.

⁹ Dłutowo – wieś w woj. mazowieckim w par. Kamienica.

¹⁰ Noskowo – wieś w woj. mazowieckim w par. Kamienica.

¹¹ Kamienica – wieś par. w woj. mazowieckim.

swoich satisfactią pomiarkowali, iż względem recompensyji na te ciężary wyderkafowe i jakoby względem additamenta do wszystkiego działu i względem inszych uważnych consideratyj, dobrowolnie J. M. Pan Adam Kazimierz Noskowski podejmuje i submittuje się do rąk J. M. Pana starosty dobrzyńskiego, brata swego, dać i odliczyć złotych polskich dziesięć tysięcy na dzień i święto Narodzenia Jana Świętego, w roku tysiąc sześćsetnym pięćdziesiątem czwartym, blisko przyszedłem, za kwitem J. M. Pana starosty ad acta publica zeznanem. Za którym takowej recompensyjej i additamentu uiszczeniem i declarowaną satisfactią obadwa Ichmościowie wszystkie, które by do siebie wzajemnie z jakiejkolwiek okazyjej i prawa do dnia dzisiejszego mieć mogli pretensyje, wiecznemi czasy między sobą umarzają i aby ten dział we wszystkich swoich [s. 26] punctach i obowiązkach, tam in toto, quam et in quavis minima parte wiecznie i nienaruszenie między Ichmościami i ich successorami zostawił, mutuam sobie ab utriusque evictionem na dobrach swoich wszystkich ruchomych i nieruchomych warują et praesentibus przyrzekają.

W rzeczach zaś ruchomych, to jest w pieniądzach, złocie, srebrze, klejnotach, obiciach i inszych ornamentach, że I. M. między sobą ex aequo et iusto dział uczynili i względem tego wszystkiego omnimodam satisfactionem wzajemnie sobie oddali, praesentibus przyznawają i o to wieczne sobie i successorom swoim in ponunt silentium.

A lubo dobrej pamięci J. M. Pan Adam Noskowski podkomorzy lubelski, ojciec I. M., wszytek wiek swój omni pietate et integritate okończywszy żadnego ciężaru na dobrach swoich I. M. Panom Noskowskiem, synom swoim, nie zostawił, przecie jednak jeśliby od dawniejszych przodków I. M., albo z jakiejkolwiek inszej okazyjej jakie impedimenta i ciężary na dobrach tych pokazały się, tedy I. M. obadwa takowe impedimenta i ciężary mutua opera et sumptu znosić i dobra swoje uwalniać wzajemnie przyrzekają sobie et praesentibus praecavent.

Prawa, dispositie, listy graniczne, generaliter wszystkie munimenta w skarbcu zamku łączyńskiego złożone i zostawające, spólnie I. M. mają zrewidować i cokolwiek do których dóbr i majątności należeć praw będzie, to sobie ab utriusque tamże zaraz przy rewidowaniu pooddawać mają.

Przywileje zaś domu i familjej I. M., w których się ozdoby, zasługi i godności przez przodków I. M. w Rzeczypospolitej odprawione zawierają, te wszystkie przy J. M. Panu staroście dobrzyńskim, jako starszem bracie, zostawać mają, tak jednak, aby ich regestr ręką swoją własną podpisany, J. M. Panu Noskowskiemu, bratu swemu, oddał i zawsze ich, kiedy potrzeba tego ukaże, cum restitutione na potym do rąk swoich communicował. A nadto, jeśli by się z fundacyji przodków I. M. gdziekolwiek znajdowały iura patronatus do kościołów, prebend albo

kaplic, tedy takowe patrocina i collationes obiema I. M. i successorom I. M. zarówno służyć mają i jeśli by neglectu temporis upuszczone były, onych mutua cura et sumptu dochodzić [s. 27] braterskim słowem obiecują sobie.

A terazniejszy dział i wszystkie jego puncta i obowiązki, tam in toto, quam in quavis minima parte firmiter trzymać i wszystkiemu dosyć czynić zapisują i obowiązują się pod zakładem dwóch kroć sta tysięcy złotych polskich, o które w grodzie lubelskim albo chełmskim forum sobie naznaczają, a dla większej pewności rękami swemi i I. M. Panów przyjaciół podpisany, actami trybunalskimi lubelskimi roborują. Działo się w Lublinie, dnia pierwszego miesiąca lipca, roku Pańskiego tysiąc sześćset pięćdziesiątego trzeciego.

Jan Karol Noskowski
st[arost]a dobrzyński m[anu] p[ropria]
Zbigniew Gorański z Goraia
kasztel[an] kijowski, starosta kamionacki
m[anu] p[ropria]

[L.S]¹² [L.S]¹³

Adam Kazimierz Noskowski
D[worzanin] J. K. M. m[anu] p[ropria]
Stanisław Firlej z Dąbrowicy
kasztel[an] lubelski m[anu] p[ropria]
Daniel Izycycki sędzia ziemski lubelski
m[anu] p[ropria]

Summary

The Noskowski of the Łada Coat of Arms. Complements to the Genealogy of the Family of the Łęczna Lineage

The noble Noskowski family bearing the Łada coat of arms, who settled in the Lublin province (voivodship) in the 16th century, were the owners of Łęczna from that mid-century until the 1670s. The present paper presents the biographical profiles of three generations of its members. They are the persons whose basic genealogical data have already been presented in literature on the subject (e.g. Adam Noskowski and his sons Jan Karol and Adam Kazimierz), as well as new ones, whose personal dossiers have been collected based on extended search (Andrzej Noskowski, starost of Maków and Różan and Anna Noskowska née Tarło). The presented information complements the existing findings on the family but it also contributes new items, which clear the doubts about for example

¹² *Pieczęć sygnetowa z herbem Noskowskich Łada, wyciśnięta w czarnym laku.*

¹³ *Pieczęć sygnetowa z herbem Noskowskich Łada, wyciśnięta w czarnym laku.*

the second marriage of Anna née Tarło, or about the descent of Adam Noskowski, whom historians long regarded as a descendant of Adam Kazimierz Noskowski. Moreover, the study emphasizes the fact of the history of the family in 1653–1656, when most of its members, especially men, died out, thereby ending the Noskowski family line.

The article also contains an appendix containing the publication of the division of estates carried out in 1653 between Jan Karol Noskowski and Adam Kazimierz Noskowski, sons of Adam Noskowski, the Lublin chamberlain.

Bibliografia

Źródła drukowane

- Akta sejmikowe województwa lubelskiego 1572–1632*, oprac. H. Gmiterek, Lublin 2016.
- Inwentarz rzeczy pozostałych po Adamie Kazimierzu Noskowskim, staroście dobrzyńskim wraz z taksą ich wartości i spisem wydatków na pogrzeby Jego, Jego żony, i syna Adama*, wyd. J. E. Leśniewska, Łęczna 1997.
- Jop R., *Inwentarz rzeczy po staroście dobrzyńskim Adamie Kazimierzu Noskowskim z 1656 r.*, „Miscellanea Historico-Archivistica”, t. 26, 2019, s. 99–128.
- Niesiecki K., *Hebarz polski*, t. 6, Lipsk 1841.
- Żychliński T., *Złota księga szlachty polskiej*, R. 2, Poznań 1880.

Literatura

- Andrzej Noskowski, biskup płocki*, red. A. Koseski, K. Ostrowski, L. Sobieraj, Pułtusk 2011.
- Dobrowolska W., *Chodkiewicz Hieronim*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 3, Kraków 1937, s. 360–361.
- Dworzaczek W., *Genealogia*, t. 2, Warszawa 1959.
- Ferenc M., *Posłowie koronni na sejmie unii lubelskiej (unie polsko-litewskie w dyskusji sejmowej)*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego”, *Prace Historyczne*, t. 141, 2014, z. 2, s. 267–383.
- Gmiterek H., *Adam Noskowski, panem na Łęcznej*, [w:] *Studia z dziejów parafii pw. św. Marii Magdaleny w Łęcznej*, red. R. Jop, Łęczna 2010, s. 141–153.
- Gmiterek H., *Spółeczność Łęcznej w drugiej połowie XVI i pierwszej połowie XVII wieku*, [w:] *Studia z dziejów Łęcznej*, red. A. Sochacka, Łęczna 2017, s. 189–213.
- Gołąb R., *Nagrobek Jędrzeja Noskowskiego w Makowie Mazowieckim*, „Ikonotheka”, t. 9, 1995, s. 101–110.

- Jop R., *Przyczynki do genealogii Noskowskich herbu Łada, właścicieli Łęcznej z XVI-XVII wieku*, „Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego”, t. 23, 2013, s. 199–209.
- Pielas J., *Dzieje szczekarzowickiej linii Tarłów herbu Topór w XVI wieku*, [w:] *Tarłowie. Rola i znaczenie rodziny w dziejach ogólnonarodowych i lokalnych w XVI-XIX wieku*, red. H. Gmiterek, A. Szymanek, Janowiec 2007, s. 9–39.
- Sidorowska A., *Lubelska reprezentacja sejmowa za panowania Władysława IV. Próba analizy pochodzenia społecznego i karier*, „Res Historica”, t. 7, 1999, s. 35–51.
- Szczygieł R., *Powstanie miasta Łęcznej i jego rozwój do końca XVI w.*, [w:] *Łęczna. Studia z dziejów miasta*, red. E. Horoch, Łęczna 1989, s. 31–53.
- Śladkowski W., *Skład społeczny, wyznaniowy i ideologia sejmiku lubelskiego w latach 1572–1648*, „Annales UMCS”, Sectio F: Nauki Filozoficzne i Humanistyczne, t. 12, 1957, s. 129–156.
- Ujma M., *Sejmik lubelski 1572–1696*, Lublin 2003.
- Urzednicy województwa bełskiego i ziemi chełmskiej XIV-XVIII wieku*, oprac. H. Gmiterek, W. Kłaczewski, Kórnik 1992.
- Urzednicy województwa lubelskiego XVI-XVIII wieku. Spisy*, oprac. W. Kłaczewski, W. Urban, Kórnik 1991.
- Woźniakowa M., *Andrzej Noskowski*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 23, Wrocław 1978, s. 218–223.